

DE RIJKE ARCHIEVEN VAN *Pierre Frey*

Familiebedrijf Pierre Frey heeft sinds 1935 een enorm archief opgebouwd, waar de tweede en derde generatie naar hartenlust uit kunnen putten. Door klassieke dessins te herinterpreteren ontstaan spannende nieuwe stoffencollecties.

Fotografie *Pierre Frey* Tekst *Marieke van Gessel*
Met dank aan *Sanne van Dalen*

ENGLISH SUMMARY

page 146

Laden vol 18de eeuwse Toiles de Jouy. **Linksboven:** Art decostof Entrelacs van Le Manach. **Rechterpagina:** Pierre Freys hoofdkwartier in Parijs, aan 47 rue de Petit Champs, en een van de weefgetouwen van het door Pierre Frey overgenomen stoffen huis Le Manach (sinds 1829).

N

og tot 12 juni 2016 loopt in het Musée des Arts Décoratifs in Parijs, vlakbij het Louvre, de expositie *Tissus inspirés*, gewijd aan tachtig jaar inspirerende stoffen van het vermaarde huis Pierre Frey, dat door de gelijknamige nestor in 1935 is opgericht. Eveneens tot 12 juni loopt er de tentoonstelling *Faire le mur*, over vier eeuwen behangontwerpen. Voor beide exposities, die openden tijdens de meest recente editie van interieurbeurs Maison et Object, afgelopen januari, is geput uit de rijke archieven van Pierre Frey. Deze worden beheerd door Sophie Rouart, een kunsthistorica met een specialisatie in historisch textiel, met name dat uit de achttiende eeuw. Met een collega publiceerde ze een boek over Toile de Jouy, vernoemd naar de gelijknamige koninklijke Franse stoffenfabriek die in 1760 werd opgericht. Toen Sophie Rouart dertien jaar geleden werd aangenomen was Pierre Frey senior al overleden, vertelt ze ten tijde van Maison et Objet na afloop van een rondleiding door een

deel van de archieven in de showroom aan de rue de Fürstenberg in de elegante wijk Saint-Germain-des-Prés: 'Hij is in 1994 overleden, na een mooi en lang leven. Jammer genoeg kan ik hem niets meer vragen over de allereerste collecties die hij uitbracht of over de ontwerpen die hij daarvan bewaard heeft. Want Frey senior gooide *rücksichtlos* alle stoffen weg die uit productie werden genomen. Maar de ontwerptekeningen ervan, vaak gemaakt door kunstenaars voor wie hij groot respect had, heeft hij gelukkig wel bewaard.'

VLINDERS UIT DE ACHTTIENDE EEUW

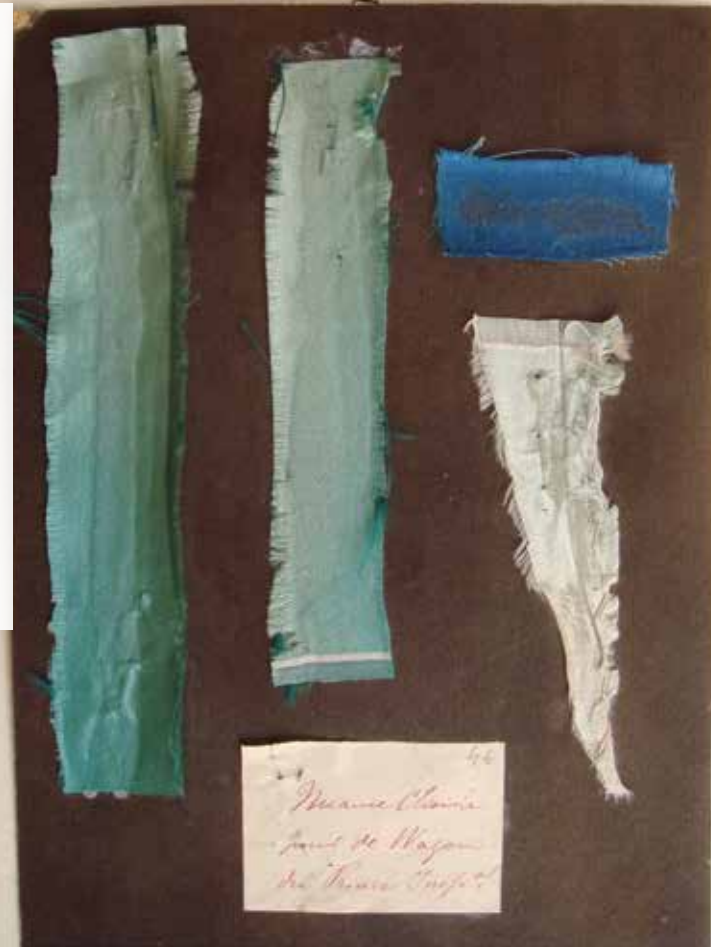
Tegenwoordig, 81 jaar na dato, produceert La Maison Pierre Frey niet alleen stoffen, maar ook meubels, lampen, geurkaarsen en andere elegante accessoires. Maar stoffen vormen nog altijd het hart van het familiebedrijf dat tegenwoordig gerund wordt door de tweede en derde generatie, te weten Patrick (1947) en diens zonen Pierre (1974), Vincent (1978) en Matthieu (1981) Frey. Met een knipoog naar de reclameslogan van een Chinees-Indisch lekkernijmerk zouden we het een 'very fabric loving family' kunnen noemen.

Sophie Rouart: 'Patrick Frey, die hier sinds 1975 aan het roer staat, heeft mij speciaal aangenomen om de archieven te beheren, te inventariseren en te conserveren. Niet alleen die van Pierre Frey zelf, maar ook die van Boussac, Braquenié, Fadini Borghi en Le Manach. Allemaal gerenommeerde, oude bedrijven die Pierre Frey de afgelopen twintig, vijftientig jaar heeft overgenomen. In totaal gaat het om meer dan dertigduizend archiefstukken, van kledingstukken tot stalen van vloerkleden. Het doel van de archieven is driedelig. Ten eerste om alles te

Wagon de l'Empereur

Vanaf linksboven, met de klok mee: Een jacquard weefgetouw van Le Manach, oude stalenboeken, de originele stalen voor de inrichting van de treinwagon van Napoleon III, de originele stukken die als inspiratiebron dienden voor dessin Gaya – gebaseerd op ceremoniële kostuums uit Rajasthan, India.

OVER PIERRE FREY

Met een tentoonstelling in het Musée des Arts Décoratifs viert Pierre Frey het tachtigjarig bestaan. Groot geworden met luxe, artistieke stoffen en behangcollecties produceert het familiebedrijf anno 2016 ook meubels, lampen en accessoires. Pierre Frey laat zich sinds de beginjaren inspireren door kunst, mode en andere textielvormen uit alle windstreken en perioden. De archieven tellen meer dan 30.000 stukken, van de zestiende eeuw tot heden, waaronder ook die van de overgenomen stoffenfabrikanten Boussac, Bracquenié, Fadini Borghi en Le Manach.

De archieven vormen een inspiratiebron voor nieuwe collecties en maken het bovendien mogelijk historische ontwerpen zo natuurgetrouw mogelijk te reproduceren. pierrefrey.com via brugmanbv.com

Kunsthistorica en conservator Sophie Rouart draagt katoenen handschoentjes om de fragiele schatten in de historische archieven te beschermen. **Onder:** De veelkleurige, geometrische stof Arlequin van Le Manach.

inventariseren en te documenteren. Alles zat verpakt in dozen en het was voor mij steeds weer een verrassing wat daaruit zou komen, van zestiende-eeuws damast tot achttiende-eeuwse zijde. Ten tweede vormen ze een geweldige bron van inspiratie voor Patrick Frey en zijn ontwerpteam. Ik voer alle stukken in een databestand in de computer in en zo kunnen we bijvoorbeeld zoeken op 'vlinders, achttiende eeuw' en dan verschijnen er tal van foto's van dergelijke dessins die ik er vervolgens bij kan pakken. *Last, but not least* zijn de archieven van grote waarde voor cliënten en restauratoren die op zoek zijn naar specifieke historische stoffen die passen bij de stijl en tijd van bijvoorbeeld een monument. Wij kunnen die speciaal voor hen reproduceren.

HET VERLEDEN ALS BRON VAN INSPIRATIE

Waarom werkt Pierre Frey zo vaak met herinterpretaties van klassieke dessins? 'Terugkijken op het verleden is heel belangrijk. Dat betekent zeer zeker niet dat er 'oubollige' ontwerpen uit voortkomen. Door te kijken naar de verschillende technieken, het kleurgebruik en de dessins van vroeger kun je juist iets heel moderns creëren. Dat laten wij bijvoorbeeld ook zien op de expositie in het Musée des Arts Décoratifs. Er zijn vier stijlkamers met textiel uit verschillende perioden en we hebben moderne ontwerpers en kunstenaars gevraagd op basis daarvan met eigen creaties te komen. Die zijn uiterst vernieuwend, zoals het vloerkleed Monster Garden van Marcel Wanders. Bovendien geven de archieven een beeld van de ontwikkeling van Pierre Frey en van de cultuur en samenleving in het algemeen. Het grootste deel van onze collectie betreft Frans en Europees textiel, maar ook andere landen zijn vertegenwoordigd. In de achttiende eeuw liet men zich hier bijvoorbeeld graag inspireren door exotische landen als China en Japan.

Patrick Frey, met wie ik dagelijks contact heb, onder andere om te overleggen over de aankoop van nieuwe stukken, reist zelf ook veel en laat zich graag inspireren door uiteenlopende landen, van Afrika en Zuid-Amerika tot Australië. Zo hebben we bijvoorbeeld een rok uit Kenia en geborduurde zijde uit China.' Moeiteloos trekt Rouart de juiste laden open om bepaalde stukken te laten zien. Ze is duidelijk goed georganiseerd én geïnformeerd. 'Kijk nou naar deze prachtige art-decojurk! Die hebben we vorig jaar aangekocht. Hij is gemaakt met een bijzondere bladgoudtechniek, waarvan ik niet eens weet of we deze zouden kunnen reproduceren.'

BLOTE HANDEN

Tussen de heren- en dameskleding uit alle mogelijke perioden en landen die Rouart laat zien en de vele hoge antieke ladekasten valt

ons oog op een bijzonder kamerscherm. 'Dat is achttiende-eeuws, bekleed met losse stukken papier die eerst aan elkaar zijn geplakt en vervolgens zijn beschilderd. *Papier raboué* heet die techniek, schitterend niet?' Ze is een wandelende encyclopedie: 'Dat achttiende-eeuwse damast heeft heel

'Zelfs de kleinste stalen zijn interessant, om de kleur of de techniek'

intense kleuren, maar vergeet niet dat ze in die tijd alleen kaarslicht hadden. Toen oogde het veel zachter, warmer. Ze werkten ook met veel smallere banen. Tegenwoordig komen de meeste stoffen op een rol van 140 centimeter breed, toen

waren ze maximaal 54 centimeter breed. Alles werd met de hand geweven en er waren eenvoudigweg geen bredere weefgetouwen, vandaar.' Om haar fragiele schatten te beschermen, controleert ze regelmatig de luchtvochtigheid in de ruimten. 'We slaan alles op in laden en hoezen, zodat er geen stof op komt, en meestal is het licht uit. De temperatuur houden we stabiel op zo'n 18 tot 20 graden Celsius. Zelf raak ik stoffen graag aan met mijn blote – schone! – handen, om ze beter te kunnen voelen en bestuderen, maar anderen dragen meestal katoenen handschoentjes om ze te hanteren. We hebben ook heel kleine stalen. Daaruit kunnen we geen dessin of patroon destilleren, maar vaak zijn ze nog interessant vanwege de techniek of bijzondere kleur.'

Heeft ze niet de neiging Patrick Frey en zijn creatieve team een beetje te sturen als ze bij haar langskomen op zoek naar een bepaald dessin, thema of een specifieke techniek of stijlperiode? Lachend: 'Nee hoor, ik ben zelf geen créateur. Ik laat ze graag zo veel mogelijk zien, maar ik vind het niet erg als ze iets anders willen of iets anders mooi vinden. *Pas de problème!*'